

بسم الله الرحمن الرحيم

حقوق شهروندی در شهرسازی

مؤلفان:

سپیده برزگر

دانشجوی دکتری شهرسازی دانشگاه هنر تهران

هما هدایت

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، دانشکده معماری و شهرسازی

برزگر، سپیده، ۱۳۶۲ -
 حقوق شهروندی در شهرسازی / مولفان سپیده برزگر، هما هدایت.
 تهران: اول و آخر، ۱۳۹۵.
 ۱۰۶ ص.
 ۱-۴۶-۷۳۶۳-۶۰۰-۹۷۸: ۱۱۸۰۰۰ ریال

فیبا :
 کتابنامه: ص. [۸۸] - ۹۹.
 حقوق مدنی
 Civil rights
 حقوق مدنی -- ایران
 Civil rights -- Iran
 حقوق تطبیقی
 Comparative law
 شهرسازی -- طرح و برنامه‌ریزی
 City planning -- Design
 شهرسازی -- ایران -- طرح و برنامه‌ریزی
 City planning -- Iran -- Design
 کاربری زمین‌های شهری -- قوانین و مقررات
 City planning and redevelopment law
 هدایت، هما، ۱۳۶۳ -
 ۱۳۹۵ ج ۴ ب ۱ / ۱۰۵۷۱
 ۳۲۳
 ۴۳۵۰۸۴۹ :

برشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 شناسه افزوده
 رده بندی کنگره
 رده بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی

نام کتاب: حقوق شهروندی در شهرسازی
 نویسندگان: سپیده برزگر و هما هدایت
 نوبت چاپ: اول-۱۳۹۵
 تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
 چاپ و صحافی: انتشارات اول و آخر
 شابک: ۱-۴۶-۷۳۶۳-۶۰۰-۹۷۸
 ناشر: انتشارات اول و آخر
 قیمت: ۱۱۸۰۰ تومان

کتابخانه مرکز پژوهش‌های شهرداری تهران
 شماره ثبت: ۹۰۴
 تاریخ: ۱۳۰۳۱۰۹۱۳۰

انشارات اول و آخر

تهران - میدان انقلاب - کوچه جنتی (مترو) - بن بست فرسار - پلاک ۳ واحد ۱
 تلفن: ۶۶۱۲۷۰۸۳
 ۶۶۱۲۷۲۶۶
 ۰۹۱۲۱۳۳۳۶۳۴

پیشگفتار

تحولات ساختاری و کارکردی نظام‌های اجتماعی و سیاسی باعث ایجاد بسترهای متفاوتی در اداره امور شهرها شده است. علاوه بر این، ضرورت نظم‌بخشی به فعالیت‌های بازیگران عرصه شهری از جمله دولت، مردم، نهادهای مدنی و قانون‌گذار موجب پدیداری وظایف و تکالیف متقابل و دوسویه میان شهروندان و مدیران در سطوح ملی و محلی شده است. اداره امور شهر و رسیدگی به خواست‌ها و انتظارات شهروندان، نیازمند وجود بسترها و زمینه‌هایی است که بتوان در پرتو آن به چنین خواست‌هایی پاسخ معقول و منطقی داد. چیستی شهروندی، چگونگی ارتباط شهروندی با دیگر نهادهای اصلی اجتماعی و فرآیندهای تاریخی یا علی‌پدیدآورنده و گسترش‌دهنده شهروندی همواره مورد توجه اندیشمندان از دوران باستان تاکنون بوده است. تعاریف، برداشت‌ها و قرائت‌های «شهروندی»، حجم وسیعی از مطالعات پژوهشی اندیشه سیاسی-اجتماعی معاصر را به خود اختصاص داده است. شهروندی از مفهومی فراتر از شهرنشینی برخوردار بوده و برخلاف شهرنشینی که با سکونت در شهر به‌عنوان یک واحد جغرافیایی معنا می‌یابد؛ شهروندی تمامی ساکنان یک کشور را در برمی‌گیرد.

در دوران معاصر، با وقوع انقلاب مشروطیت، ترجمه‌ای از قوانین اساسی کشورهای بیگانه، بدون توجه به تفاوت‌های بنیادین، به کار گرفته شد. نتیجه این تقلید و بومی‌نکردن نسخه‌های خارجی، منجر به بی‌ثمری تلاش برای مطالبه حقوق شهروندی شد. در قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۳۳۴ با اصلاحات و الحاقات کنونی در فصل ششم ماده ۵۵ در باب وظایف شهرداری توضیحاتی داده شده است ولی در این قانون، که هم از حیث عنوان و هم از حیث محتوایی ارتباط بسیار مستقیمی با موضوع شهروندی دارد نه تلویحاً و نه تصریحاً هیچ‌گونه ذکری از شهروندی به میان نیامده و صرفاً به وظایف شهرداری‌ها - و نه شهروندان - اشاره شده است. درحالی‌که در مجموعه قوانین شهرداری‌های کشورهای پیشرفته هنگام بحث از این‌گونه مباحث و موضوعات به رابطه دوسویه شهرداری و شهروندان پرداخته می‌شود و همزمان وظایف و حقوق شهرداری و شهروندان توأمان